EXERCITAREA CONTROLULUI ȘI A SUPRAVEGHERII DE STAT DE CĂTRE AUTORITĂȚILE PUBLICE CU COMPETENȚE RESTRÂNSE ÎN DOMENIUL RESPECTĂRII LEGISLAȚIEI MUNCII

Felicia PĂSCĂLUȚĂ,
doctor în drept, lector universitar superior,
Universitatea de Stat din Moldova

SUMMARY

The control is an instrument of determination of the way in which acts at called to realize the provisions of the act, as well as their compliance with the aim of the law getting the execution which was issued. The state control serves as well as a mean of insurance of safety guarantee and to achieve the human rights and freedoms. This control is exercised in accordance with the competence by the state public authorities. At the same time the list of organs of surveillance and control over the observance of labor legislation, consacrated in table of contents of art.371 from CM of RM carriers an indicative caracter in the legislative acts, it may be dedicated to other competent bodies with functions of supervision and control in the mentioned field. The State is obliged to control the labor reports through appropiate organs, in addition these organs need to be formed only of independent employees.

Administrația publică, în orice societate, reprezintă în esență un instrument al statului indispensabil în atingerea unor deziderate, a unor obiective majore determinate de el, în fapt de realizare a unor valori politice stabilite prin acte juridice, în scopul satisfacerii interesului general, prin acțiunea puterii publice [1].

Controlul este un instrument de determinare a modului în care acționează cel chemat să realizeze prevederile actului, precum și corespunderea acestora cu scopul legii întru executarea căreia a fost emis. Controlul de stat mai servește și ca mijloc de asigurare a garantării și realizării drepturilor și libertăților omului. Acest control este exercitat conform competenței de către autoritățile publice ale statului. În conformitate cu art. 371 din Codul Muncii al Republicii Moldova [2], supravegherea și controlul asupra respectării actelor legislative și a altor acte normative ce conțin norme de dreptul muncii, a contractelor colective de muncă și convențiilor colective la toate unitățile sunt exercitate de: a) Inspectoratul de Stat al Muncii; b) Serviciul de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice; c) Ministerul Economiei; d) Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale; e) alte organe abilitate cu funcții de supraveghere și control în conformitate cu legea (Inspectoratul Energetic de Stat, Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice ș .a.); f) sindicatele. Aceste autorități publice cu atribuții de supraveghere și control asupra respectării legislației muncii pot fi clasificate în două mari categorii: *a) organe cu competențe generale în acest sens* (Inspectoratul de Stat al Muncii ș. a.); *b) organe cu competențe restrânse*, cum ar fi: Serviciul de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice, Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale [3, 4, 5] ș. a. *În ceea ce privește ultima categorie de autorități, se impune o precizare că aceste autorități exercită controlul de stat în domenii foarte înguste ce vizează respectarea actelor legislative și a altor acte normative ce conțin norme de dreptul muncii.* Totodată*, lista organelor de supraveghere și control asupra respectării legislației muncii, consacrată în cuprinsul art. 371 din Codul Muncii al Republicii Moldova, poartă un caracter orientativ, în actele legislative putând fi consacrate și alte organe abilitate cu funcții de supraveghere și control în domeniul enunțat.*

Luând în considerare cadrul legal existent, trebuie să atragem atenția asupra misiunii deosebite a Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei în domeniul securității și sănătății în muncă. Astfel, potrivit pct. 2 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 691 din 17 noiembrie 2009 [6], Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei este organul central de specialitate al administrației publice, subordonat Guvernului Republicii Moldova, care este abilitat să elaboreze, promoveze și să asigure realizarea politicii statului în următoarele domenii: raporturi de muncă; retribuirea muncii; sănătatea și

securitatea în muncă; dezvoltarea resurselor umane și ocuparea forței de muncă, inclusiv orientarea și formarea profesională a populației; parteneriat social; asigurări sociale și asistență socială ș. a.

În conformitate cu dispozițiile pct. 6 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerului în cauză îi revin, în domeniul sănătății și securității în muncă, următoarele atribuții: a) elaborează și promovează proiecte de acte normative în domeniul sănătății și securității în muncă, asigură corespunderea proiectelor elaborate cu prevederile concepțiilor, strategiilor, programelor și planurilor naționale; b) prezintă propuneri de perfecționare a legislației în domeniul vizat și efectuează transpunerea în legislația națională a directivelor Uniunii Europene în domeniul securității și sănătății în muncă; c) controlează și asigură respectarea prevederilor Legii securității și sănătății în muncă în ramurile economiei naționale prin intermediul Inspectoratului de Stat al Muncii; d) recepționează, sistematizează și analizează informația privind respectarea legislației muncii, inclusiv a dispozițiilor legale privind condițiile de muncă și de salarizare și elaborează, în baza acesteia, prognozele și recomandările necesare; e) examinează contestațiile depuse împotriva măsurilor aplicate de Inspectoratul de Stat al Muncii.

În art. 7, alin. (2) din Legea securității și sănătății în muncă nr. 186-XVI din 10 iulie 2008 sunt consfințite și alte atribuții ale Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei în domeniul supus analizei, și anume: 1) asigură monitorizarea aplicării legislației privind securitatea și sănătatea în muncă; 2) organizează elaborarea instrucțiunilor-cadru de securitate și sănătate în muncă pentru anumite ocupații sau pentru desfășurarea unor lucrări complexe; 3) avizează proiectele de instrucțiuni-cadru de securitate și sănătate în muncă; 4) asigură publicarea anuală a informației privind măsurile luate în realizarea politicii statului în domeniul securității și sănătății în muncă, privind accidentele de muncă și bolile profesionale; 5) asigură întreținerea de legături cu rețeaua internațională de informare în domeniul securității și sănătății în muncă; 6) reprezintă statul în relațiile internaționale în domeniul securității și sănătății în muncă.

Un alt organ central de specialitate al administrației publice, cu atribuții importante în domeniul securității și sănătății în muncă, este Ministerul Sănătății al Republicii Moldova. În acest sens, menționăm că, potrivit pct. 5 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acestuia, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 397 din 31.05.2011 [7], misiunea Ministerului Sănătății este îmbunătățirea sănătății publice prin consolidarea sistemului de sănătate, asigurarea accesului echitabil la servicii de sănătate de calitate și cost-eficiență, protecția împotriva riscurilor financiare asociate cu serviciile de sănătate, îmbunătățirea receptivității sistemului la necesitățile, preferințele și așteptările adecvate ale populației, precum și susținerea și promovarea intervențiilor de prevenție, protecție, promovare a sănătății și prin oferirea posibilităților de alegere a unui mod de viață sănătos. În domeniul securității și sănătății în muncă, Ministerului Sănătății îi revin următoarele atribuții cu caracter specific: 1) analizează, monitorizează și evaluează politicile publice elaborate, examinează multilateral impactul social, economic, financiar etc. al acestora, evaluează riscurile pentru sănătate în raport cu determinanții stării de sănătate: factori sociali, economici, comportamentali, biologici și de mediu relevanți; 2) asigură condiții pentru participarea societății civile și a partenerilor sociali din domeniu în procesul elaborării, analizei, monitorizării și evaluării politicilor publice elaborate de Minister; 3) coordonează, în condițiile legii, asistența medicală de recuperare și asistența medicală acordată de instituțiile balneosanatoriale și organizează controlul asistenței medicale în instituțiile balneosanatoriale; 4) elaborează și coordonează implementarea politicilor publice în domeniul supravegherii de stat a sănătății publice, la nivel național și local, colaborează cu reprezentanții autorităților administrației publice centrale și locale, ai societății civile, precum și cu mass-media, în scopul prevenirii îmbolnăvirilor, protecției și promovării sănătății; 5) asigură, prin intermediul instituțiilor din subordine, identificarea, evaluarea și comunicarea riscurilor pentru sănătate, asigură managementul acestor riscuri, prognozarea și diminuarea impactului negativ al riscurilor identificate asupra sănătății publice; 6) aprobă lista profesiilor și a factorilor de producție nocivi, precum și a lucrărilor pentru executarea cărora se efectuează examene medicale la angajare și examene periodice.

Art. 383 din Codul Muncii al Republicii Moldova prevede că supravegherea de stat asupra înfăptuirii măsurilor care asigură funcționarea în condiții de siguranță a instalațiilor electrice și de termoficare este exercitată de Inspectoratul Energetic de Stat în limitele, conform cerințelor și procedurii stabilite în Legea Republicii Moldova nr. 1525-XIII/1998 „Cu privire la energetică" [8] și în Hotărârea Guvernului Republicii

Moldova nr. 420 „Despre instituirea organului supravegherii energetice de stat și aprobarea Regulamentului cu privire la supravegherea energetică de stat" din 11 mai 1999.

În art. 13[1] din Legea Republicii Moldova nr. 1525-XIII/1998 „Cu privire la energetică" *legiuitorul a fixat limitele efectuării controlului și drepturile de bază ale Inspectoratului Energetic de Stat.* Astfel, un asemenea organ cu atribuții importante în domeniul supravegherii energetice de stat efectuează controlul asupra: a) respectării de către producătorii, transportatorii, distribuitorii și consumatorii de energie electrică și termică a normelor de amenajare a instalațiilor electrice, a regulamentelor de exploatare a instalațiilor electrice și termice, a normelor de securitate tehnică în procesul utilizării instalațiilor electrice și termice, a documentelor normative privind calitatea energiei electrice și termice, precum și a altor instrucțiuni și documente normativ-tehnice stabilite prin legi; b) corespunderii instalațiilor electrice și termice documentelor normative obligatorii stabilite prin legi; c) efectuării testărilor și încercărilor periodice ale instalațiilor electrice și termice ale agenților economici, inclusiv ale celor din sistemul energetic, în conformitate cu normele în vigoare stabilite prin legi; d) instalațiilor în funcțiune, celor noi sau reconstruite de producere, transport și distribuție a energiei electrice și termice, în scopul determinării corespunderii lor cu normele în vigoare stabilite prin legi; e) corespunderii instalațiilor energetice, noi sau reconstruite, ale consumatorilor cu normele de amenajare și alte documente normativ-tehnice în vigoare stabilite prin legi și va emite actele de dare în exploatare a acestor instalații; f) respectării cerințelor documentelor normativ-tehnice în vigoare la emiterea avizelor de racordare a noilor instalații de utilizare la rețelele de distribuție și transport al energiei.

În același timp, *Inspectoratul Energetic de Stat este în drept* (art. 13[1], alin. (2) din Legea Republicii Moldova nr. 1525-XIII/1998): să emită prescripții obligatorii spre executare pentru proprietarii și gestionarii de instalații electrice și termice în vederea excluderii abaterilor de la regulamentele, instrucțiunile și normativele în vigoare stabilite prin legi privind întreținerea, deservirea, exploatarea lor, precum și cele privind utilizarea energiei electrice și termice; să ceară de la proprietarii și gestionarii instalațiilor electrice și termice decuplarea imediată a instalațiilor electrice și termice a căror stare tehnică poate provoca avarii, incendii, explozii sau poate pune în pericol viața oamenilor; să aibă acces la instalațiile electrice și termice ale persoanelor fizice și juridice, indiferent de apartenența lor departamentală și tipurile de proprietate, doar în cazurile prevăzute în mod expres de lege; să emită prescripții obligatorii pentru agenții economici privind suspendarea activității persoanelor neatestate și a celor care încalcă regulile și normele de securitate la executarea lucrărilor în instalațiile electrice și termice; să ceară furnizorilor de energie electrică și termică sistarea livrării de energie consumatorilor în cazul în care nerespectarea prevederilor actelor normativ-tehnice în vigoare prevăzute de lege privind organizarea lucrărilor și protecția muncii la deservirea și exploatarea instalațiilor electrice și termice poate provoca avarii, incendii sau electrocutări, iar prescripțiile inspectorilor nu sunt executate; să participe, în modul stabilit, la examinarea circumstanțelor și cauzelor avariilor, incendiilor și electrocutărilor grave sau în grup, provocate de instalațiile electrice și termice; să primească de la agenții economici, pentru examinare operativă, documente și informații referitoare la respectarea cerințelor regulamentelor și normelor de amenajare, deservire și exploatare a instalațiilor, centralelor și rețelelor electrice și termice; să aplice, în modul stabilit de lege, sancțiuni proprietarilor și gestionarilor instalațiilor electrice și termice care nu execută prescripțiile emise pentru evitarea avariilor, incendiilor și electrocutărilor ce pot fi provocate de instalațiile în cauză; să efectueze controlul tehnic anual al instalațiilor electrice și termice ale agenților economici în scopul prevenirii avariilor, incendiilor și electrocutărilor.

Reprezentanții Inspectoratului Energetic de Stat au dreptul să solicite pe cale judecătorească: a) suspendarea procesului de fabricare a echipamentului electrotehnic de către agenții economici în cazul în care condițiile tehnice nu corespund normelor în vigoare stabilite prin legi; b) suspendarea, până la lichidarea încălcărilor cerințelor actelor normativ-tehnice, producerii sau montării utilajului și instalațiilor energetice a căror exploatare poate provoca avarii, incendii sau electrocutări. Cu titlu de excepție și în corespundere cu art. 13[1], alin. (5) din Legea Republicii Moldova nr. 1525-XIII/1998, în cazul unui pericol iminent de avarii, incendii sau electrocutări, Inspectoratul Energetic de Stat este în drept să-și exercite prerogativele menționate supra, cu adresarea ulterioară în instanța de judecată. Adresarea în instanță trebuie să se facă în termen de 3 zile lucrătoare, iar în caz de nerespectare a acestui termen, suspendarea funcționării obiectivelor menționate se anulează. Reluarea activității se efectuează în temeiul hotărârii instanței de judeca-

tă care a emis hotărârea de sistare a lucrărilor sau al hotărârii instanței ierarhic superioare, conform legii.

Potrivit art. 384 din Codul Muncii al Republicii Moldova, supravegherea de stat asupra respectării normelor sanitaro-igienice și sanitaro-antiepidemice în toate unitățile se înfăptuiește de către Serviciul de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice în limitele, conform cerințelor și procedurii stabilite în lege. Astfel, în conformitate cu art. 17, alin. (2) din Legea Republicii Moldova nr. 10-XVI/2009 „Privind supravegherea de stat a sănătății publice" [9], *Medicul-șef sanitar de stat al Republicii Moldova și medicii-șefi sanitari de stat din teritorii au dreptul*:

1) să autorizeze, să avizeze și să certifice activități, produse și servicii cu impact asupra sănătății publice;

2) să înainteze autorităților publice centrale și autorităților administrației publice locale, conform competențelor, propuneri privind executarea legislației sanitare, elaborarea și realizarea planurilor de dezvoltare socială și economică a teritoriilor, a programelor complexe de ocrotire a sănătății populației, a mediului înconjurător, de îmbunătățire a condițiilor de muncă și de trai, a programelor de instruire și educație;

3) să înainteze autorităților administrației publice locale propuneri privind retragerea autorizațiilor de amplasare și funcționare a obiectivelor economiei naționale;

4) să sesizeze autoritățile administrației publice și organele de drept privind încălcările constatate;

5) să propună autorităților de licențiere retragerea licențelor de activitate;

6) să dispună, în situații de risc grav și imediat pentru sănătatea publică, în baza unei hotărâri emise în modul stabilit, suspendarea, până la remedierea încălcărilor existente ale legislației sanitare, iar în cazul imposibilității remedierii lor, să interzică: a) lucrările de proiectare și de construcție, precum și darea în exploatare a unor obiective; b) exploatarea întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor, secțiilor și sectoarelor de producție, a încăperilor, clădirilor, instalațiilor, mijloacelor tehnice, precum și activitățile de producție, comerț și prestare a serviciilor; c) elaborarea, lansarea, fabricarea și utilizarea produselor economiei naționale; d) producerea, importul, depozitarea, transportul și comercializarea produselor alimentare noi, a suplimentelor alimentare, a produselor alimentare fortificate, a apelor minerale, apei potabile din rețea, a aditivilor alimentari și produselor alimentare care conțin aditivi alimentari, a materialelor care vin în contact cu produsele alimentare, a produselor alimentare pentru sugari și copii mici, a produselor cu destinație nutrițională specială, folosirea apei în scopuri gospodărești, de menaj, culturale și de asanare; e) plasarea pe piață a serviciilor/produselor periculoase pentru sănătatea populației; f) plasarea pe piață a produselor, serviciilor și activităților supuse autorizării sanitare conform legislației sanitare aplicabile, dar neautorizate sanitar;

7) să înainteze autorităților administrației publice, întreprinderilor, organizațiilor, persoanelor fizice și juridice, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare, prescripții sanitare obligatorii pentru executare privind remedierea încălcărilor legislației sanitare și realizarea măsurilor de sănătate publică;

8) să adopte decizii sau hotărâri privind: a) sistarea temporară a activității persoanelor purtătoare de agenți patogeni ai bolilor contagioase, care prezintă pericol pentru sănătatea publică în virtutea specificului muncii; b) suspendarea valabilității sau retragerea autorizațiilor sanitare, avizelor sanitare și a certificatelor sanitare; c) examenul medical și supravegherea medicală a persoanelor care au fost în contact cu bolnavii contagioși; d) izolarea bolnavilor contagioși și a persoanelor suspecte de a fi sursă de agenți patogeni ce prezintă pericol pentru sănătatea publică; e) efectuarea dezinfecției, dezinsecției și deratizării în focarele de boli transmisibile, precum și în încăperile și teritoriile în care se mențin condiții pentru apariția și răspândirea infecțiilor; f) efectuarea vaccinării preventive a populației sau a unor grupuri de persoane conform indicațiilor epidemiologice;

9) să examineze cauze contravenționale și să aplice sancțiuni conform Codului contravențional;

10) să transmită materialele în organele de urmărire penală;

11) să prezinte factorilor de decizie ierarhic superiori propuneri de aplicare a sancțiunilor disciplinare;

12) să solicite, în condițiile legii, persoanelor fizice și juridice care au comis încălcări ale legislației sanitare: a) restituirea cheltuielilor suportate în legătură cu efectuarea măsurilor de sănătate publică privind localizarea și lichidarea izbucnirilor și (sau) cazurilor de îmbolnăviri, ca urmare a acestor încălcări; b) achitarea amenzilor;

13) să invite persoanele fizice și juridice pentru examinarea cazurilor de încălcare a legislației sanitare;

14) să coordoneze activitățile de prevenție primară și secundară.

În conformitate cu art. 18, alin. (2) din Legea Republicii Moldova nr. 10-XVI/2009 „Privind supravegherea de stat a sănătății publice", *personalul autorizat cu drept de control de stat în domeniul sănătății publice, în exercițiul funcțiunii, are dreptul*: 1) să dispună de acces liber la obiectivele supuse supravegherii și controlului de stat în domeniul sănătății publice; 2) să verifice respectarea legislației sanitare și a altor acte normative în domeniul sănătății publice; 3) să solicite persoanelor fizice și juridice sau angajaților de la obiectivul supus supravegherii de stat informații verbale sau scrise privind activitățile cu impact asupra sănătății publice exercitate la acest obiectiv, de asemenea, prezentarea datelor personale, a licenței, a autorizației sanitare sau a oricărui permis de funcționare, alte date și informații relevante pentru sănătatea publică; 4) să verifice și/sau să facă copii ale documentelor relevante pentru sănătatea publică, perfectate în orice formă, inclusiv electronică; 5) să efectueze testări, examinări sau măsurări, să monitorizeze orice situație și să efectueze observații conform prevederilor prezentei legi; 6) să recolteze probe de materiale, substanțe, articole, produse, apă, aer, sol și altele ce pot constitui un risc pentru sănătatea publică; 7) să întocmească procese-verbale cu privire la contravenții în baza constatărilor personale și a probelor acumulate; 8) să realizeze alte activități specifice, impuse de riscul deteriorării stării de sănătate a populației.

Constatările și concluziile rezultate în urma activităților de control de stat în sănătatea publică, abaterile de la normele legale, recomandările și termenele de remediere a deficiențelor, precum și alte măsuri legale aplicate se consemnează în procesele-verbale de constatare a condițiilor sanitare, în rapoartele de control sau în procesele-verbale de constatare a contravenției [10,11].

În conformitate cu art. 385 din Codul Muncii al Republicii Moldova, supravegherea și controlul de stat în domeniul activităților nucleare și radiologice sunt exercitate de către Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice. Astfel, potrivit art. 10, alin. (1) și art. 11 din Legea Republicii Moldova nr. 132/2012 „Privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice" [12], *Agenția nominalizată supra este o autoritate administrativă instituită de Guvernul Republicii Moldova pe lângă Ministerul Mediului, cu statut de persoană juridică de drept public, care are următoarele funcții de bază*: elaborarea și realizarea politicii statului în domeniul nuclear și radiologic, consultarea autorităților publice conform competențelor, elaborarea proiectelor de politici, de strategii naționale, a cadrului legal cu promovarea lor în ordinea stabilită de legislație și adoptarea de măsuri pentru reglementarea eficientă a activităților nucleare și radiologice; înregistrarea în baza notificării a activităților nucleare și radiologice, autorizarea acestor activități în baza evaluării solicitării de autorizație radiologică și corespunderii la condițiile de radioprotecție, de securitate nucleară și radiologică, de securitate fizică a obiectivelor nucleare și radiologice și de garanții nucleare; efectuarea controlului și supravegherii de stat pentru verificarea condițiilor de securitate nucleară și radiologică, de securitate fizică a obiectivelor nucleare și radiologice; întocmirea actelor de control și emiterea prescripțiilor de rigoare, întocmirea și examinarea proceselor-verbale cu privire la contravențiile din domeniul activităților nucleare și radiologice, aplicarea unor măsuri de constrângere obligatorii spre executare persoanelor fizice și juridice etc.

Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice are dreptul (art. 12, alin. (1) din Legea Republicii Moldova nr. 132/2012):

a) să aibă acces, în conformitate cu competențele stabilite de lege, în orice loc unde se desfășoară activități nucleare și radiologice supuse autorizării și controlului;

b) să solicite persoanelor fizice și juridice supuse controlului îndeplinirea prevederilor Legii Republicii Moldova nr. 132/2012, ale actelor normative din domeniul activităților nucleare și radiologice și condițiilor de autorizare;

c) să efectueze măsurările și instalările echipamentului de supraveghere și de control necesar și să beneficieze de suportul tehnic din partea organismelor internaționale și naționale de profil;

d) să solicite prelevarea și transmiterea de eșantioane ale materialelor și produselor supuse direct sau indirect controlului;

e) să aibă acces la datele privind evidența surselor de radiații ionizante, a materialelor nucleare, la alte informații, date tehnice și contractuale ale persoanelor autorizate, necesare îndeplinirii obiectivelor controlului;

f) să solicite persoanelor fizice și juridice titulari de autorizație radiologică: să prezinte Agenției Nați-

onale rapoarte, informații și notificări în conformitate cu legislația; să țină evidența materialelor nucleare și radioactive, a surselor de radiații ionizante și a activităților supuse controlului și să controleze această evidență; să demonstreze prezența echipamentului de protecție necesar;

g) să suspende ori să retragă autorizația radiologică, inclusiv autorizația radiologică parțială, să retragă certificatul de securitate și permisul de exercitare, în cazul încălcării de către titular a prevederilor legale și a condițiilor eliberării actului permisiv respectiv.

Atribuțiile organelor de supraveghere și control asupra respectării drepturilor de muncă ale salariaților sunt enumerate în actele normative ce reglementează activitatea lor, enumerare care, după părerea noastră, nu este exhaustivă. Statul este dator să controleze raporturile de muncă prin intermediul organelor corespunzătoare, în plus aceste organe trebuie să fie formate doar din funcționari independenți [13].

BIBLIOGRAFIE

1. Manda C. Drept administrativ comparat. Controlul administrativ în spațiul juridic european. București: Lumina Lex, 2005, 13 p.

2. Codul muncii al Republicii Moldova, adoptat prin Legea Republicii Moldova nr. 154-XV din 28 martie 2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 29.07.2003, nr. 159-162.

3. Legea Republicii Moldova nr. 489 „Privind sistemul public de asigurări sociale" din 08.07.1999. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 06.01.2000, nr. 1-4.

4. Legea Republicii Moldova nr. 271 „Cu privire la protecția civilă" din 09.11.1994. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 29.12.1994, nr. 20.

5. Legea Republicii Moldova nr. 267„Privind apărarea împotriva incendiilor" din 09.11.1994. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 17.03.1995, nr. 15-16.

6. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 691 „Pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acestuia" din 17.11.2009. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 20.11.2009, nr. 166-168.

7. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 397 „Pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acestuia". În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 07.06.2011, nr. 95.

8. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 397 „Pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acestuia". În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 07.06.2011, nr. 95.

9. Legea Republicii Moldova nr. 10-XVI/2009 „Privind supravegherea de stat a sănătății publice" din 03.02.2009. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 03.04.2009, nr. 67.

10. Boișteanu E., Romandaș N., Dreptul muncii. Manual. Chișinău: Tipografia Centrală, 2015, 73 p.

11. Нестерова Т. Государственные органы и их служащие в системе защиты трудовых прав. Пермь: Изд-во Пермского университета, 2005, 73 p.

12. Legea Republicii Moldova nr. 132/2012 „Privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice". În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 02.11.2012, nr. 229-233.

13. Creangă I. Curs de drept administrativ. Chișinău: Epigraf, 2004, 36 p